

GWASANAETH TÂN GOGLEDD CYMRU

DATGANIAD CYFRIFON 2006-2007

CYNNWYS

	<u>RHIF TUD.</u>
Rhagair Esboniadol gan y Trysorydd	1-4
Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon	5
Datganiad ar y System Rheolaeth Fewnol	6-9
Datganiad Polisiâu Cyfrifyddu	10-13
Datganiadau Ariannol Craidd	14-17
Nodiadau'r Datganiadau Ariannol Craidd	18-32

RHAGAIR ESBONIADOL

1. Yn 2004 paratôdd LlyC Fframwaith Tân ac Achub Cenedlaethol, sy'n darparu canllawiau gweithredol i'r Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru. Nod y Fframwaith Cenedlaethol yw ceisio ehangu rôl y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru o safbwynt atal, addysgu ac ymwneud â'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu gan sicrhau'r un pryd na chyfaddawdir ar eu gallu i ymladd tân.

Mae Gwasanaethau Tân ac Achub Gogledd Cymru'n paratoi cynlluniau gweithredu blynyddol er mwyn lleihau'r risgiau gyda phwyslais cynyddol ar atal ac addysgu. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn gweithio'n weithgar gyda'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu, enghraifft o hyn yw bod yr Awdurdod Tân wedi cymeradwyo'r cam o droi Gorsaf Dân y Rhyl yn Orsaf Dân Gymunedol. Mae'r Awdurdod Tân hefyd wedi datblygu trefn o weithio mewn partneriaeth â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft erbyn hyn rheolir y portffolio eiddo gan yr Adran Rheoli Cyfleusterau newydd a weithredir gan Heddlu Gogledd Cymru, a chytunwyd i symud y gwaith o Reoli'r Gwasanaeth Tân i adeilad a rennir â'r Heddlu yn Llanelwy.

Mae Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad a orchmynnir gan y gyfraith; a'i bwrpas yn bennaf yw darparu gwybodaeth glir ynghylch sefyllfa a pherfformiad ariannol Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2006-07. Yn unol â'r Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y DU (GAAP) mae cynllun y cyfrifon ac enwau rhai o'r datganiadau ariannol wedi newid ar gyfer 2006-07. Yn lle'r Cyfrif Refeniw Cyfunol mae'r cyfrif Incwm a Gwariant a Datganiad y Symudiadau ar y Balans Diwedd Blwyddyn. Mae datganiad ychwanegol, sef y Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion a Gydabyddir, ac eglurir ei bwrpas isod. Mae'r datganiadau ariannol erbyn hyn yn ymddangos gyda'i gilydd, ac yna ceir nodiadau'r Datganiadau Ariannol Craidd.

- 2(a). Mae'r datganiadau a'u pwrpas fel a ganlyn:-

- (i) **Datganiad Polisiau Cyfrifyddu**
Mae hwn yn amlinellu'r egwyddorion a'r polisiau sy'n sail i gyfrifon y Gwasanaeth Tân.
- (ii) **Cyfrif Incwm a Gwariant**
Mae hwn yn crynhoi'r adnoddau a gafwyd ac a ddefnyddiwyd gan yr Awdurdod yn y flwyddyn.
- (iii) **Datganiad y Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn**
Cysoniad sy'n dangos y cysylltiad rhwng y balans o adnoddau a gafwyd ac a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn â'r cyfraniadau gan yr awdurdodau sy'n aelodau.
- (iv) **Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion a Gydabyddir**
Mae hwn yn dangos y cysylltiad rhwng y symudiad yng ngwerth net y fantolen â diffyg y Cyfrif Incwm a Gwariant ac enillion a cholledion eraill a gydnabyddir.
- (v) **Mantolen**
Mae'r Fantolen Gyfunol yn disgrifio sefyllfa ariannol y Gwasanaeth Tân.
- (vi) **Datganiad Llif Arian**
Mae'r datganiad cyfunol hwn yn crynhoi'r llif arian mewnol ac allanol sy'n codi o'r trafodion â thrydydd parti i bwrpas refeniw a chyfalaf.

(vii) **Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon**

Mae hwn yn dangos cyfrifoldebau Trysorydd a Chadeirydd yr Awdurdod Tân ynglŷn â'r Datganiad Cyfrifon.

- 2(b). Mae nodiadau sy'n darparu gwybodaeth ychwanegol ar y Cyfrif Incwm a Gwariant, Datganiad y Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn, y Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion a Gydabyddir, y Fantolen, a'r Datganiad Llif Arian. Mae'r Datganiad Cyfrifon yn ateb gofynion Cod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol ym Mhrydain (2005) a'r Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau (2005) a gyhoeddwyd gan Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), a'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005.

3. **CRYNODEB O'R FLWYDDYN ARIANNOL 2006-2007**(i) **Gwariant Refeniw 2006-2007**

Cymeradwywyd cyllideb o £29,349,655 ar gyfer y flwyddyn gan Aelodau'r Awdurdod Tân. Roedd y gwariant gwirioneddol yn uwch na'r hyn y cyllidwyd amdano ac roedd yr Awdurdod wedi gorwario o £121,482. Ariannwyd y gorwariant hwn gan £85,321 o'r Ddarpariaeth Bensiwn a'r balans o £36,161 ar y Ddarpariaeth Archwilio, felly ni fydd angen gofyn i'r Awdurdodau Unedol am arian pellach. Clustnodwyd rhan o'r Ddarpariaeth Bensiwn ar gyfer gorgostau cymudiadau yn 2006-07. Ni ddefnyddiwyd hwn felly gellir ei ddefnyddio ar gyfer y gorwariant. Sefydlwyd y Ddarpariaeth Archwilio yn y lle cyntaf i ariannu gwaith ar y Datganiad Rheolaeth Fewnol, gwnaed y gwaith hwn yn 2006-07, felly nid oes angen y balans ar y ddarpariaeth bellach. Mewn adroddiad i'r Aelodau ym Mawrth 2007, amcangyfrifwyd y byddai gorwariant o £143,385 yn ffigurau terfynol 2006-07. Mae'r tabl isod yn dangos y prif feysydd lle bu gorwario, a'r tanwario a ddefnyddiwyd yn eu herbyn.

Gorwario	£'000	Tanwario	£'000
Costau Adeiladau	87	Gwiethwyr	20
Costau Cludiant	60	Trethi Lleol	44
Diogelwch Tân Cymunedol	38	Ariannu Cyfalaf	115
Cyflenwadau a Gwasanaethau Arall	56	Llog	32
Trydydd Parti	104	Incwm Atodol	13
Cyfanswm	345		224
Gorwariant Net			121

(ii) **Gwariant Cyfalaf 2006-2007**

Yn ystod y flwyddyn gwariodd yr Awdurdod £1,785,839 ar brosiectau cyfalaf fel a ganlyn:-

	£
Adeiladau	
Cyfleusterau Hyfforddi Bae Colwyn	3,162
Swyddfeydd Sirol Caernarfon	21,413
Ailfodelu Harlech	20,500
Ailfodelu Llangefni	835
Ailfodelu Llandudno	420,234
Ailfodelu Biwmares	4,102
Ailfodelu Llanberis	59,373
Ailfodelu Johnstown	2,574
Ailfodelu Fflint	136,670
Ailfodelu'r Rhyl	115,747
Mân Waith Adeiladu	114,719
Gosodiadau Hydrant	7,043
Cerbydau ac Offer	
Tendrau Dŵr	92,921
Cerbydau Ysgafn	348,011
Uned Arddangos	51,090
Cerbyd Hyfforddi Gyrwyr	80,576
Uwchraddio Cerbydau	44,293
Offer Peiriannau	146,985
Offer Arall	115,591
CYFANSWM GWARIANT CYFALAF	1,785,839

Cafwyd gwariant llai nag a ragwelwyd yn rhaglen gyfalaf 2006-2007 oherwydd llithriant yn nifer y prosiectau adeiladu ac oedi o safbwynt y rhaglen newid cerbydau, ac yn arbennig y tendrau dŵr. Bydd y cynlluniau hyn sydd werth oddeutu £2.4m, yn cael eu trosglwyddo i 2007-2008.

O dan y Cod Darbodus, gall yr Awdurdod yn unol â pha bynnag ddull ariannu sydd fwyaf cost effeithiol ariannu'r rhaglen gyfalaf. Yn 2005-2006 ariannwyd y rhaglen gyfalaf yn bennaf drwy fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a grantiau werth £211,575. Ni chymerwyd unrhyw fenthyciadau newydd yn ystod y flwyddyn oherwydd y benthyciadau a wnaed ynghynt yn 2005-06.

(iii) **Mantolen 2006-2007**

Pennir oes ased i'r holl adeiladau, cerbydau ac offer sy'n eiddo i'r Awdurdod Tân, a chânt eu dibrisio ar sail yr oes ddisgwyliedig honno; dangosir hyn yn Nodyn 11 yn y Datganiadau Ariannol Craidd. Mae'r cynnydd mewn benthycia yn dibynnu ar nifer o ffactorau; swm y gwariant cyfalaf i'w ariannu trwy fenthycia a'r ddyled fenthycia i'w had-dalu fel rhan o'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw. Dyled fenthycia'r Awdurdod ar 31 Mawrth 2007 oedd £8.513m.

Cyflwynwyd FRS17 er mwyn sicrhau bod y datganiadau ariannol yn adlewyrchu gwerth teg yr asedau a'r ymrwymadau sy'n codi o oblygiadau budd-daliadau ymddeol cyflogwr ac unrhyw gyllid cysylltiedig.

Daw holl gostau presennol y gwasanaeth o'r cyfrif refeniw a chofnodir hynny yn y Fantolen er mwyn adlewyrchu ymrwymadau pensiwn yr Awdurdod. Yr amcangyfrif o ran ymrwymadau pensiwn ar gyfer Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2007 oedd £169.094m, gostyngiad o £4.048m. Mae'r gostyngiad hwn yn rhannol yn sgil y newid yn y gyfradd ddisgownt a ddefnyddir gan yr Actiwari wrth asesu gwerth ymrwymadau pensiwn. Eglurir hyn ymhellach yn y Datganiad o Bolisïau Cyfrifyddu.

(iv) **Llif Arian**

Caiff yr Awdurdod Tân ei gyllido gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol sy'n aelodau. Derbynnir y cyfraniadau'n fisol ac fe'u defnyddir i ariannu gwariant.

(v) **Darpariaethau ac Ymrwymadau**

Mae gan yr Awdurdod nifer o ymrwymadau er mwyn bodloni ymrwymadau'r dyfodol y gwyddys amdanynt wrth iddynt godi. Y balans ar ddechrau'r flwyddyn oedd £2.7m ac ar ddiwedd y flwyddyn £0.94m. Y balans ar y ddarpariaeth fwyaf, y Ddarpariaeth Bensiwn, ar 31 Mawrth 2007 yw £0.58m, gostyngiad o £1.37m, a defnyddiwyd £1m ohono i ad-dalu'r awdurdodau sy'n aelodau, a defnyddiwyd y gweddill i ariannu'r gorwariant, i gefnogi'r prosiect adleoli'r cyfleusterau rheoli, ac i gefnogi'r gyllideb ar gyfer 2006-07. Defnyddiwyd darpariaethau eraill yn unol â'r pwrpas y clustnodwyd hwnnw ar eu cyfer. Mae mwy o fanylion am y darpariaethau wedi'u cynnwys mewn nodyn ar y datganiadau ariannol craidd.

(vi) **Costau Ariannu Cyfalaf**

Y tâl a godwyd ar gyfrifon refeniw'r gwasanaeth er mwyn adlewyrchu cost asedau sefydlog a ddefnyddiwyd wrth ddarparu'r gwasanaeth oedd £883,889. Tâl tybiannol yw hwn ar gyfer dibrisio a gwneir addasiad i'r balans diwedd blwyddyn fel na effeithir ar y cyfraniadau sydd eu hangen i ariannu'r gwasanaeth. Mewn blynyddoedd blaenorol, codwyd tâl hefyd ar y cyfrif refeniw gyda thâl llog tybiannol er mwyn adlewyrchu defnydd y gwasanaeth o asedau, yn unol â Datganiad Ymarfer a Argymhellir CIPFA (y SORP) nid yw hyn bellach yn ofynnol o 2006-07 ymlaen. Y gost wirioneddol i'r gwasanaeth am ariannu cyfalaf yw £379,033 am log ar fenthyciad a Darpariaeth Isafswm Refeniw a Darpariaeth Refeniw Gwirfoddol o £528,467.

4. **GWYBODAETH YCHWANEGOL**

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan Drysorydd yr Awdurdod Tân, Bodlondeb, Conwy. Hefyd, mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb, yr hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Rhoddir gwybod bod y cyfrifon ar gael i'w harchwilio trwy'r wasg leol ac ar wefanau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (www.gwastan-gogcymru.org.uk) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (www.conwy.gov.uk)

DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU AR GYFER Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod:

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau fod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd;
- reoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau.

TYSTYSGRIF Y CADEIRYDD DATGANIAD CYFRIFON 2006/2007

Cymeradwywyd yng nghyfarfod Panel Gweithredol Awdurdod Tân Gogledd Cymru ar XX Medi 2007 o dan oruchwyliaeth Cadeirydd yr Awdurdod Tân.

ARWYDDWYD: _____ DYDDIAD: _____

Cadeirydd, Awdurdod Tân Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Mae'r Trysorydd yn gyfrifol am baratoad Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod sydd, yn nhermau Cod Ymarferiad CIPFA/LASAAC ar Gyfrifeg Awdurdod Lleol ym Mhrydain ("y Cod"), yn ofynnol i gyflwyno'n gyfiawn sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2006.

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu defnyddio gyda chysondeb;
- llunio barnau ac amcangyfrifon oedd yn rhesymol a doeth;
- cydymffurfio â'r Còd.

Mae'r Trysorydd hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfamserol;
- cymryd camau rhesymol er mwyn atal neu ddarganfod twyll neu weithredoedd afreolaidd eraill.

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD DATGANIAD CYFRIFON 2006/2007

Paratowyd Datganiad Cyfrifon yn unol â Rheolau Cyfrifon ac Archwiliad (Cymru) 2005.

ARWYDDWYD : _____ DYDDIAD: _____

K W FINCH CPFA IRRV

Trysorydd i'r Awdurdod Tân

DATGANIAD AR Y SYSTEM RHEOLAETH FEWNOL

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gyfrifol am sicrhau y rheolir ei fusnes yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a'i gyfrifo'n briodol, a'i ddefnyddio'n economaidd, effeithlon ac effeithiol. Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaol yn y ffordd mae ei swyddogaethau yn cael eu hymarfer, gydag ystyriaeth i gyfuniad o economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

Wrth gyflawni'r holl gyfrifoldebau yma, mae'r Awdurdod yn gyfrifol am sicrhau bod system ddigonol o reoli mewanol sy'n hwyluso ymarfer effeithlon ei swyddogaethau ac sy'n cynnwys trefniadau i reoli risg.

Diben y System o Reolaeth Fewnol

Cynllunnir y system o reoli mewanol i reoli risg hyd lefel rhesymol yn hytrach nag i ddiddymu'r holl risgiau o fethu i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion. Felly, mae'n gallu rhoi sicrwydd rhesymol o effeithlonrwydd yn unig. Cynllunnir system o reoli mewanol yr Awdurdod i:

- adnabod a blaenoriaethu gweithredoedd i roi sylw i'r risgiau i'r cyflawniad o bolisïau, nodau ac amcanion yr Awdurdod;
- werthuso'r tebygolrwydd o sylweddoli'r risgiau hynny;
- werthuso'r effaith os sylweddolir y risgiau hynny; a'u
- rheoli hwy'n economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol.

Mae system o reoli mewanol wedi bod yn ei le o fewn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2007 a hyd ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon ac yn unol ag arfer da. Fodd bynnag, nid yw'r system yn statig a gwneir gwelliannau yn ystod y flwyddyn.

Yr amgylchedd rheoli mewanol

Mae amgylchedd rheoli mewanol yr Awdurdod yn cynnwys y nifer o systemau, polisïau, gweithdrefnau a gweithrediadau sydd yn eu lle i:

- sefydlu a monitro'r cyflawniad o amcanion allweddol yr Awdurdod;
- hwyluso gwneud polisïau a phenderfyniadau;
- sicrhau cydymffurfiaid gyda pholisïau, gweithdrefnau, deddfau a rheoliadau sefydledig;
- adnabod, asesu a rheoli'r risgiau yn unol ag amcanion yr Awdurdod yn cynnwys rheoli risg;
- sicrhau defnydd economaidd ac effeithiol o adnoddau, ac i sicrhau gwelliannau parhaol yn y ffordd mae swyddogaethau'r Awdurdod yn cael eu hymarfer, gydag ystyriaeth i gyfuniad o economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd fel sy'n ofynnol gan y ddyletswydd Gwerth Gorau;
- ddarparu rheolaeth gyllidol briodol yr Awdurdod a rhoi gwybod am reolaeth gyllidol; a
- sicrhau rheoli perfformio digonol yr Awdurdod a rhoi gwybod am reoli perfformiad.

Rheolaeth Gyllidol

Rydym ni wedi datblygu trefniadau cadarn i sicrhau fod ein rheolaeth gyllidol yn gadarn ac yn addas i'r pwrpas. Mae'r trefniadau yma'n cynnwys:

- Gwahaniad clir o gyfrifoldebau rhwng ein swyddogaeth cyfrifyddu rheoli, ymgwymerir ag ef yn y Pencadlys, a'n trefniadau cyfrifyddu ariannol, ymgwymerir â hwy drwy ein Cytundeb Lefel Gwasanaeth gan Gyngor Sir Conwy;

- Mae'r Awdurdod yn adolygu ac yn cymeradwyo'r cyllid yn flynyddol, sydd wedi cael ei datblygu a'i hysbysu gan swyddogion, mewn ymgynghoriad â Phenaethiaid Adrannau;
- Mae'r Awdurdod yn derbyn adroddiadau monitro cyllid chwarterol, ac mae'r Grŵp Gweithredol yn adolygu'r cyllid yn fanwl pob 6 wythnos;
- Rydym ni wedi datblygu rhaglen cyfalaf tair blynedd, sy'n ein galluogi ni i gael ymagwedd tymor byr, tymor canolig a thymor hir i gynllunio cyfalaf;
- Rydym ni wedi mabwysiadu rhagolwg cyllidol tair blynedd sy'n cael ei ystyried yn ein proses cynllunio gwasanaeth;
- Mae'r Awdurdod yn adolygu ac yn cymeradwyo'r Polisi Rheoli'r Trysorlys, a'n anghenion benthyca'n flynyddol;
- Mae gennym ni Gytundebau Lefel Gwasanaeth effeithiol gyda Chynghorau Sir y Fflint a Chonwy ar gyfer rheoli pensiynau a gwasanaethau cyfrifeg, gan ddarparu gwybodaeth dechnegol arbenigol i'r Awdurdod;
- Rydym ni'n adolygu ein rheoliadau cyllidol a rheolau sefydlog yn amserol;
- Ymgwymerir â chyfrifoldebau cyllidol yr Awdurdod gan bersonél sydd wedi eu hyfforddi'n gymwys a phrofiadol, ac mae gan staff linellau goruchwyllo ac adrodd clir;

Rheoli Perfformiad

Rydym ni wedi ymrwmo i ddatblygu ein fframwaith rheoli perfformiad yn barhaol ac wedi gweithredu cydrannau pwysig ein fframwaith. Rydym ni'n sylweddoli fod hwn yn ardal sy'n datblygu drwy'r adeg ac rydym ni'n hyderus o barhau i wneud cynnydd yn yr ardal yma. Rydym ni wedi sefydlu'r canlynol eisoes:

- Rydym ni'n amlinellu ein hamcanion a chynigion strategol er mwyn cyflawni'r rhain yn ein Cynllun Lleihau Risg yn flynyddol. Rydym ni'n dilyn ein cynnydd yn yr ardaloedd hyn drwy'r flwyddyn, gydag adroddiadau yn cael eu cyflwyno i'r Grŵp Gweithredol a'r Panel Gweithredol;
- Rydym ni'n parhau i gasglu a monitro ein cyfres o Ddangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau, gan osod targedau wedi'u hymestyn yn erbyn y rhain yn flynyddol. Rydym ni'n paratoi adroddiadau misol sy'n adlewyrchu cynnydd yn erbyn y rhain ar gyfer y Fforwm Lleihau Risg, ac adroddiadau chwarterol i'r Panel Gweithredol;
- Rydym ni'n meincnodi ein perfformiad yn flynyddol yn erbyn ein 'grŵp teulu' o wasanaethau tân ac achub, ac yn eu cyhoeddi yn ein Cynllun Gwella;
- Rydym ni wedi cyflwyno trefniadau i baratoi cynlluniau adrannol a sirol sy'n caniatáu i'n nodau ac amcanion dreiddio trwy'r gwasanaeth. Rydym ni'n monitro cynnydd yn erbyn y cynlluniau hyn pob chwe wythnos drwy'r Fforwm Lleihau Risg;
- Rydym ni wedi cwblhau hunan asesiad ar 'sicrwydd gweithredol' a adolygwyd gan dîm cymheiriaid o'r ddau wasanaeth tân ac achub Cymreig arall. Byddwn ni'n cymryd gweithredoedd sy'n codi o'r adolygiad yma ymlaen, o fewn y gwasanaeth, a hefyd ar y cyd gyda'r ddau wasanaeth tân ac achub arall;
- Rydym ni wedi sicrhau system rheoli perfformiad i wella ein coladiad ac argaeledd i staff trwy'r gwasanaeth, er mwyn gwneud defnydd mwy effeithiol ac effeithlon o'n adnoddau.

Llywodraethu Corfforaethol

Mae'r Awdurdod wedi ymrwmo i gynnal y safonau uchaf o ymddygiad i'w aelodau a staff. Rydym ni wedi rhoi trefniadau yn eu lle i gynnal a monitro'r safonau yma, yn cynnwys:

- Mae gennym ni gynllun o ddirprwyo pwerau gwneud penderfyniadau o'r Awdurdod i'r Prif Swyddog Tân;
- Mae Cylch Gorchwyl wedi cael eu cyflwyno, yn cael eu hadolygu a'u cymeradwyo i'r Awdurdod, Panel Gweithredol a Phwyllgor Safonau, sy'n amlinellu pwerau eu cylch gwaith a'u pwerau gwneud penderfyniadau;
- Rydym ni wedi adolygu a diwygio ein strwythur llywodraethu corfforaethol. Mae'r Awdurdod wedi ei gyfansoddi o aelodau o bob un o'r chwe awdurdod cyfansoddiadol ac yn gyfrifol am gyfeiriad strategol y gwasanaeth. Sefydlwyd Panel Gweithredol sy'n galluogi archwilio polisïau yn gynharach gan banel o bedwar aelod ar ddeg, wedi eu dewis yn gyfartal o bob awdurdod lleol.

- Gellir ystyried polisi penodol drwy weithgorau yr ydym ni'n eu cyfansoddi am reswm penodol, er enghraifft, datblygu ein Cynllun Lleihau Risg;
- Mae Pwyllgor Safonau, sydd wedi ei gadeirio gan aelod annibynnol yn gyfrifol am archwilio materion ymddygiad sy'n ymwneud ag aelodau o'r Awdurdod;
- Mae strwythur yr uwch reolwyr wedi cael ei adolygu a'i ddiwygio. Mae'r Grŵp Gweithredol yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Dirprwy Brif Swyddog Tân, dau Brif Swyddog Tân Cynorthwyol ac un Prif Swyddog Cynorthwyol. Mae'r grŵp yn cyfarfod pob chwe wythnos, ac mae eitemau sefydlog ar yr agenda, yn cynnwys rheoli perfformiad, risg a chyllid;
- Cyflwynwyd fforymau i ddatblygu polisi ar gyfer Lleihau Risg, Datblygu Pobl a Rheoli Ased Strategol. Dyma'r prif fforymau i ddatblygu, monitro a datblygu polisi rheoli o fewn y gwasanaeth.

Rheoli Risg

Yn y gorrffennol, rydym ni wedi cydnabod yr angen i ddatblygu dull yn seiliedig ar risg fwy integredig i gryfhau ein trefniadau cynllunio cyllidol a gwasanaeth, a fyddai wedyn yn cryfhau ein trefniadau rholi mewnol cyfan. Rydym ni'n cydnabod fod gennym ni dipyn o ffordd i fynd i gryfhau ein trefniadau rheoli risg corfforaethol o fewn y gwasanaeth, ond wedi gwneud nifer o gamau pwysig i gyflawni hyn:

- Rydym ni wedi paratoi polisi Rheoli Risg corfforaethol;
- Drwy weithio ar y cyd gyda Phenaethiaid Adran, rydym ni wedi paratoi cofnod risg corfforaethol cynhwysfawr;
- Mae'r Fforwm Lleihau Risg yn gyfrifol am fonitro, diweddarau a rheoli'r Cofnod Risg ym mhob un o'i gyfarfodydd pob chwe wythnos;
- Rydym ni'n paratoi Cynllun Lleihau Risg yn flynyddol sy'n amlinellu cynigion ac yn diweddarau ein cynnydd i gyflwyno ein gwasanaethau yn effeithlon, effeithiol ac economaidd;
- Rydym ni'n defnyddio amrediad eang o ddata yn cynnwys data demograffig, economaidd, daearyddol ac amgylcheddol i hysbysu ein proses gwneud penderfyniadau polisi a dyrannu adnoddau;
- Mae ein gwasanaethau yn cael eu cyflwyno gan staff gyda sgiliau uchel iawn yn ogystal â phrofiad, ac rydym ni wedi ymrwymo'n llawn i gefnogi staff yn eu datblygiad proffesiynol a phersonol.

Adolygiad blynyddol o effeithlonrwydd

Mae gan yr Awdurdod gyfrifoldeb am arwain adolygiad o effeithlonrwydd y system rheoli mewnol yn flynyddol o leiaf. Mae'r adolygiad o effeithlonrwydd y System o Reoli Mewnol yn cael ei hysbysu gan waith archwilwyr mewnol a rheolwyr o fewn yr Awdurdod sydd â chyfrifoldeb am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd rheoli mewnol, a hefyd yn derbyn hysbysiad gan ein harchwilwyr allanol ac adolygiadau eraill ymgymmerir â hwy.

Fel awdurdod, rydym ni'n agored i ddysgu am sut, ac ymhle y gallwn ni ddatblygu ymhellach, ac o'r herwydd, wedi cynnwys nifer o drefniadau i sicrhau fod ein hamgylchedd rheoli mewnol yn gadarn, ac i'n galluogi ni i ddysgu o brofiadau eraill

- Mae ein swyddog S151 a Chlerc yn swyddogion allanol i'r Awdurdod. Mae gan y ddwy ddyletswydd statudol i sicrhau fod gweithdrefnau rheolaeth fewnol yn effeithlon ac yn effeithiol ac y cydymffurfir â hwy i sicrhau statws cyllidebol a deddfwriaethol cadarn i'r Awdurdod;
- Mae ein harchwilwyr mewnol wedi ymgymryd â nifer o adolygiadau yn seiliedig ar risg o'n gweithdrefnau rheoli mewnol ar draws amrediad eang o swyddogaethau o fewn yr Awdurdod. Mae pob adolygiad yn cynnwys barn ar effeithlonrwydd y gweithdrefnau rheoli hynny. Adolygir yr adroddiadau gan y Grŵp Gweithredol, a chymerir gweithredoedd priodol i ddilyn argymhellion a godir. Cyflwynir adroddiad blynyddol i'r Awdurdod hefyd.
- Mae ein harchwilwyr allanol yn darparu sicrwydd yn flynyddol ar ein datganiadau ariannol. Mae eu cylch gwaith statudol wedi ehangu i gynnwys ein trefniadau

llywodraethu corfforaethol a rheoli perfformiad hefyd. Rydym ni wedi derbyn barnau anghymwys gan ein harchwilwyr ar yr holl faterion yma.

- Trwy gydol 2006/07, mae'r Awdurdod wedi derbyn ac/neu fabwysiadu:
  - Datganiad o Gyfrifon 2006/07;
  - Adroddiadau rheoli cyllidol chwarterol;
  - Polisi Rheoli'r Trysorlys;
  - Cyllid ar gyfer 2007/08, a gefnogir gan arolygon cyllidol tair blynedd;
  - Cynlluniau ac adroddiadau archwilio allanol, yn cynnwys y Llythyr Archwilio Blyneddol; a
  - Cynllun Lleihau Risg 2007/08

Materion rheoli mewnol arwyddocaol

Rydym ni'n cydnabod y gellir gwneud gwelliannau mewn unrhyw amgylchedd sydd wedi ei reoli drwy'r amser, ac rydym ni wedi ymrwmo i ddatblygu a chryfhau ein trefniadau. Rydym ni'n enwedig wedi adnabod y canlynol fel blaenoriaethau yn 2007/08;

- Cymeradwyo a chyflwyno ein polisi Rheoli Risg Corfforaethol, a pholisïau i gefnogi ei weithrediad, yn cynnwys y cofnod risg corfforaethol;
- Adolygu'r trefniadau sy'n cefnogi sut rydym ni'n ymgymryd â gweithio mewn partneriaeth;
- Datblygu ein fframwaith rheoli perfformiad ymhellach, er enghraifft, ffurfioli'r trefniadau i'n adran a chynlluniau perfformio Sirol;
- Byddwn ni'n trin unrhyw faterion sy'n codi o'r adolygiad gan gymheiriaid o'n cyflwyniad gwasanaeth gweithredol.

Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad:

Simon Smith
Prif Swyddog Tân Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad:

Ian Miller
Clerc i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad:

Ken Finch
Trysorydd Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad:

DATGANIAD POLISIÄU CYFRIFYDDU

1. CYFFREDINOL

Paratowyd y cyfrifon yn unol â Chod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol Prydain Fawr 2006, a gyhoeddwyd ym Medi 2006 gan Sefydliad Siartredig Cyllid a Chyfrifon y Cyhoedd (CIPFA) a hefyd gyda nodiadau cynorthwyol a gyhoeddwyd gan CIPFA ynghylch sut i weithredu Safonau Cyfrifyddu (SSAP'au), a Safonau Adroddiad Ariannol (FRS).

2. ASEDÄU SEFYDLOG

Cyflawnodd Cyngor Gwynedd y prisiad diweddaraf o asedau sefydlog yn 2004-2005. Rhoddwyd gwerth marchnad agored i'r swyddfeydd a chost colli gwerth cyfnewid i'r gorsafoedd tân. I gydymffurfio ag FRS15 newydd amcangyfrifodd y Prisiwr oes yn weddill ar gyfer holl adeiladau'r Awdurdod Tân er mwyn cyfrifo tâl dibrisio. Cydnabyddir yr asedau eraill ar eu cost hanesyddol ac maent yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Yn unol â gofynion FRS 11, ar ddiwedd pob cyfnod, mae'r Awdurdod yn adolygu'r gwerth sy'n cael ei gofnodi ar gyfer pob categori o ased sy'n cael ei gynnwys yn y fantolen. Pan fydd rheswm i gredu bod y gwerth wedi newid yn sylweddol yn ystod y cyfnod, mae'r prisiad yn cael ei addasu'n briodol. Mae cost diffygion yn cael ei dynnu o'r Cyfrif Incwm a Gwariant Gwasanaeth pan fydd yn deillio o ddefnyddio buddion economaidd, ac o'r Cyfrif Ailddatgan Asedau Sefydlog mewn achosion eraill.

3. ASEDÄU ANNIRIAETHOL

Mae gan yr Awdurdod asedau y gellir eu cydnabod dan Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y DU (GAAP) fel asedau anniriaethol (e.e. trwyddedu meddalwedd).

Amorteiddir asedau anniriaethol ar sail systematig, a hynny ar sail eu hoes economaidd. Adolygir oes economaidd ddefnyddiol asedau anniriaethol yr Awdurdod ar ddiwedd pob cyfnod o adrodd yn ôl ac adolygu pe bai angen.

4. COSTÄU'R ASEDÄU SEFYDLOG O'R REFENIW

Codir tâl cyfalaf ar y cyfrif Incwm a Gwariant am ddibrisio ar gyfer yr holl asedau sefydlog a ddefnyddir wrth ddarparu gwasanaeth. Mewn blynyddoedd blaenorol roedd yn rhaid i'r Awdurdod, yn ogystal â chodi am ddibrisio, i godi tâl tybiannol penodol am log gwerthoedd net asedau ar y cyfrif refeniw tai, ond dilëwyd hyn bellach.

Mae'r llog sy'n daladwy ar ddyled sydd heb ei thalu, a ddefnyddiwyd i ariannu gwariant cyfalaf, wedi'i gynnwys yn y cyfrif Incwm a Gwariant.

5. DIBRISIO

Ystyrir y bydd dibrisio yn achos asedau, heblaw tir, tra byddant yn cael eu defnyddio. Yn ôl yr FRS15 rhaid gwneud darpariaeth ar gyfer dibrisio ar holl adeiladau'r Awdurdod Tân.

Lle darperir ar gyfer dibrisio, fe ddefnyddir y dull llinell syth i ystyried dibrisio i'r asedau dros y cyfnodau canlynol:-

Adeiladau	15 - 80 mlynedd
Strwythurau Mewnol	5 - 20 mlynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	4 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 – 15 mlynedd

6. **Y SAIL AR GYFER DARPARU I ADBRYNU DYLEDION**

Mae'r Awdurdod wedi cymryd benthyciadau tymor hir sydd yn amrywio o ran eu hyd i ariannu asedau sefydlog sydd wedi eu prynu. Cyfrifir yr elfen o adbrynu dyledion ar sail y gofyniad cyllido cyfalaf a addaswyd. Yn gyffredinol dangosir y gofyniad cyllido cyfalaf fel symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn fel swm sy'n cyfateb i 4% o'i werth. Ond, mae darpariaeth ychwanegol (gwirfoddol) wedi'i gwneud i adbrynu dyledion er mwyn adlewyrchu'r cynnydd mewn asedau tymor byr sy'n awr yn cael eu hariannu drwy fenthyciadau, yn hytrach na phrydlesi gweithredol. Mae'r ddarpariaeth ychwanegol yn seiliedig ar oes economaidd yr ased a chyfrifir y symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn ar y sail honno.

7. **CRONFEYDD A DARPARIAETHAU**

Nid yw'r gyfundrefn ariannol y mae'r Awdurdod yn gweithredu oddi tani yn caniatáu iddo ddal Arian wrth gefn. Er hynny, caniateir i'r Awdurdod ddal Darpariaethau. Mae darpariaethau'n ymwneud â'r ymrwymïadau yr aethpwyd iddynt, ond nid oes modd pennu'n fanwl gywir beth oedd swm neu amseriad y taliad. Mae cost gwariant yn cael ei chodi ar y cyfrif gwariant gwasanaeth yn y flwyddyn pan fydd y ddarpariaeth yn cael ei chreu; mae cost gwariant ar gyfer clirio'r ymrwymïad yn cael ei chodi'n uniongyrchol ar y ddarpariaeth. Mae manylion y Darpariaethau a oedd yn cael eu dal gan yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2007 wedi eu cynnwys yn nodyn 9 ar y Datganiadau Ariannol Craidd.

8. **STOC A'R STORFA**

Mae'r Awdurdod yn cymryd i ystyriaeth y stoc o wisgoedd ffurfiol, rhannau cerbydau, tanwydd a mân eitemau eraill. Yn unol â'r Cod Ymarfer a'r SSAP 9, rhoddir y gwerth isaf i'r stoc sef y gost wirioneddol, neu'r gwerth credadwy net.

9. **COSTAU PENSIWN**

Mae'r Awdurdod yn ymwneud â dau gynllun pensiwn gwahanol sydd yn cwrdd â gofynion grwpiau staff gwahanol. Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion penodol sy'n gysylltiedig â thâl a gwasanaeth. Mae'r cynlluniau fel a ganlyn:-

(i) **Diffoddwyr Tân mewn Gwisg Ffurfiol**

Nid yw'r cynllun hwn yn cael ei ariannu gyda'r gost a dynnir o'r cyfrif gwariant yn cynrychioli cost net y pensiynau a'r buddion eraill ar ôl ystyried cyfraniadau'r staff ar gyfer y flwyddyn.

(ii) **Gwasanaethau Llywodraeth Leol a Staff y Stafell Reoli**

Mae'r staff hyn yn gymwys i ymuno â Chynllun Pensiwn y Llywodraeth Leol. Mae'r costau pensiwn a godir o gyfrif yr Awdurdod mewn perthynas â'r staff, yn hafal i'r cyfraniadau a delir i'r cynllun pensiwn a ariannir ar gyfer y staff hyn. Codir costau ychwanegol mewn perthynas â rhai pensiynau arbennig a delir i staff sydd wedi ymddeol heb fod wedi eu hariannu.

Mae'r costau pensiwn hyn wedi eu penderfynu ar sail y cyfraddau cyfrannu cam ar y tro i gwrdd â 100% o atebolrwydd y Gronfa yn unol â rheolau perthnasol y Llywodraeth.

(iii) **FRS 17**

Mae FRS 17 yn rhagnodi datgelu'r ymrwymïadau tymor hir yr aethpwyd iddynt o ran costau pensiwn. Mae cyfrifon y Gwasanaeth Tân wedi'u haddasu yn unol â

SORP, sy'n golygu nad yw'r newidiadau a wnaed er mwyn gweithredu FRS 17 yn cael unrhyw effaith ar y Cyfraniadau gan yr Awdurdodau Lleol.

Wrth asesu ymrwymadau o ran budd-daliadau arian ymddeol ar 31 Mawrth 2006 ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2005-2006 roedd yn ofynnol yn ôl SORP i'r actiwari ddefnyddio cyfradd ddisgownt o 2.9% gwirioneddol (4.9% mewn gwirionedd), cyfradd yn seiliedig ar y gyfradd bresennol o adenillion ar fond corfforaethol o ansawdd uchel mewn gwerth yn cyfateb i gost a hyd ymrwymadau'r cynllun. Mae'r actiwari wedi nodi bod cyfradd o 2.3% gwirioneddol (5.4% mewn gwirionedd) yn briodol ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2006-2007.

10. **DYRANNU COSTAU GWEINYDDOL CANOLOG**

Darperir y gwasanaethau gweinyddol canolog mwyaf, fel Cyllid a Chefnogaeth Gyfreithiol a Gweinyddol gan yr Awdurdodau Lleol eraill. Mae'r costau hyn a chostau gweinyddol canolog yr Awdurdod Tân wedi eu dyrannu i wasanaethau'r rheng flaen yn unol â Datganiad CIPFA ar Gyfrifyddu Gorbenion a'r Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau.

11. **DYLEDWYR A CHREDYDWYR**

Cyflwynir cyfrifon yr Awdurdod ar sail croniadau yn unol â'r SORP a'r SSAP 2; mae hyn yn golygu fod symiau sydd yn ddyledus i ac oddi wrth yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn yn cael eu cynnwys yn y cyfrif refeniw, p'run a yw'r arian wedi ei dderbyn neu ei dalu neu beidio yn ystod y flwyddyn. Mae unrhyw Groniadau gwariant cyfalaf perthnasol wedi'u gwneud ar ddiwedd y flwyddyn, ac mae pob gwariant cyfalaf, gan gynnwys croniadau, wedi'i gyllido.

12. **BUDDSODDIADAU**

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy'n rheoli cronfeydd dros ben ar ran yr Awdurdod. Trefnir buddsoddiadau'n uniongyrchol ar gyfer yr Awdurdod, yn benodol mewn cyfrif galw llog uchel, a buddsoddir cronfeydd eraill sy'n weddill eraill ar y farchnad arian fel rhan o weithgaredd rheoli'r trysorlys Conwy. Dangosir trafodion llog ar wahân o fewn y Cyfrif Incwm a Gwariant. Dangosir y buddsoddiadau yn y Fantolen ar sail gwerth. Ceir manylion pellach yn Nodyn 11 ar y Datganiadau Ariannol Craidd.

13. **PRYDLESI**

Mae'r Awdurdod yn dal gwahanol asedau cyfalaf, cerbydau a rhai eitemau offer yn bennaf dan brydlesau gweithredu. Mae'r rheoliadau cyfrifyddu cyfalaf yn ei gwneud yn ofynnol nad yw asedau sy'n destun prydlesi gweithredu'n cael eu rhestru ar y fantolen, gan nad yr Awdurdod sy'n berchen arnynt.

Mae asedau a geir trwy brydles gyllid yn cael eu dangos ar y fantolen fel Asedau Sefydlog.

Mae cost taliadau prydles blyneddol yn cael ei chodi ar y cyfrifon gwariant gwasanaeth. Mae manylion y prydlesi wedi eu hamlinellu yn nodyn 2 ar y Datganiadau Ariannol Craidd.

14. **DERBYNIADAU CYFALAF**

Caiff yr enillion o asedau defnyddiadwy eu dal fel Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy a chânt eu cadw yn y gronfa Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy hyd nes y byddant yn cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

15. **TRETH AR WERTH**

Nid yw TAW ond yn cael ei chynnwys mewn cyfrifon incwm a gwariant, boed o natur cyfalaf neu o natur refeniw, i'r graddau nad oes modd ei hadfer.

16. **GRANTIAU**

Mae grantiau referniw, a'r gwariant a ariannir gan grant, yn cael eu cynnwys fel incwm a gwariant yn y Cyfrif Incwm a Gwariant. Mae grantiau cyfalaf yn cael eu rhoi yn y Cyfrif Grantiau a Chyfraniadau Gohiriedig ac yn cael eu hamorteiddio dros oes yr Asedau Sefydlog cysylltiedig.

DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD**CYFRIF INCWM A GWARIANT**

DADANSODDIAD GODDRYCHOL	NODIADAU	2006/07 £'000	2005/06 £'000
Diogelwch Tân Cymunedol – Arolygu ac Ardystio		2,252	1,195
Diogelwch Tân Cymunedol – Atal ac Addysgu		4,340	2,277
Diffodd Tân – Ymatebion Gweithredol		21,096	22,062
Diffodd Tân – Cysylltiadau a Theithio		3,511	2,439
Diffodd Tân – Sicrhau Cyflenwadau Dŵr		187	1,000
Costau Craidd Democrataidd a Chorfforaethol		259	160
Cost heb ei dosbarthu		51	137
GWARIANT GROS		31,696	29,270
Incwm – Diogelwch Tân Cymunedol		-175	-51
Incwm – Diffodd Tân		-283	-211
CYFANSWM INCWM		-458	-262
Trosglwyddo i Ddarpariaethau Amrywiol o Danwariant 2005-2006	Nodyn 17	0	631
Trosglwyddo i/(o'r) Ddarpariaeth Gyllideb	Nodyn 17	-250	-781
Trosglwyddo i/(o) Ddarpariaethau Amrywiol 2005-2006	Nodyn 17	0	-202
Trosglwyddo i/(o'r) Ddarpariaeth Bensiwn	Nodyn 17	-374	0
Trosglwyddo i/(o'r) Ddarpariaeth Prosiect Rheoli	Nodyn 17	127	0
Trosglwyddo i/(o'r) Ddarpariaeth Archwilio	Nodyn 17	-36	0
Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Ddarpariaeth Dyled Ddrwg	Nodyn 17	8	0
COST NET GWASANAETH		30,713	28,656
Llog a Dderbyniwyd		-211	-223
Taliadau Llog Allanol		379	361
Cost Llog Pensiwn	Nodyn 24	8,791	8,161
Adenillion a Ddisgwyllir ar Asedau Pensiwn	Nodyn 24	-439	-351
GWARIANT GWEITHREDU NET		39,233	36,604
INCWM O GYFRANIADAU	Nodyn 8	-29,350	-27,952
DIFFYG/(GWARGED) AM Y FLWYDDYN		9,883	8,652

DATGANIAD SYMUDIAD AR Y BALANS DIWEDD BLWYDDYN

		<i>2006/07</i> <i>£'000</i>	<i>2005/06</i> <i>£'000</i>
DIFFYG AR Y CYFRIF INCWM A GWARIANT		9,883	8,652
Swm ychwanegol net angenrheidiol yn ôl arferion statud ac an-statud priodol i'w ddebydu neu ei ychwanegu i'r Balans Diwedd Blwyddyn	Nodyn 9 a 10	-9,883	-8,652
ARIAN DROS BEN AM Y FLWYDDYN		0	0

DATGANIAD CYFANSWM ENILLION A CHOLLEDION A GYDNABYDDIR

		<i>2006/07</i> <i>£'000</i>	<i>2005/06</i> <i>£'000</i>
DIFFYG AR Y CYFRIF INCWM A GWARIANT		9,883	8,652
Enillion a Cholledion Gwirioneddol ar Asedau Cronfa Bensiwn ac Ymrwymadau	Nodyn 18	-12,226	19,552
Ailwerthusiadau ac Asedau Dim Gwerth Ychwanegol		462	168
Addasiad Cronfa Bensiwn ar gyfer Dyfarnu Tâl am Anafiadau	Nodyn 18	-1,430	0
	Nodyn 18		
CYFANSWM ENILLION A CHOLLEDION A GYDNABYDDIR AM Y FLWYDDYN		-3,311	28,372

MANTOLEN

	NODIADAU	31 Mawrth 2007		31 Mawrth 2006
		£'000	£'000	£'000
ASEDAU SEFYDLOG	Nodyn 15		46	56
Asedau Anniriaethol Sefydlog				
Asedau Diriaethol Sefydlog	Nodyn 11	19,725		19,765
Asedau Gweithredol:				
Tir ac Adeiladau		4,324		4,046
Cerbydau, Peiriannau ac Offer		47	24,096	48
Strwythurau Mewnol				
Asedau Anweithredol			297	35
Asedau a Adeiladir			3	3
Buddsoddiadau				
CYFANSWM ASEDAU TYMOR HIR			24,442	23,953
ASEDAU CYFREDOL				
Stoc	Nodyn 20	354		362
Dyledwyr	Nodyn 21	850		493
Buddsoddiadau	Nodyn 23	2,510		4,690
Taliadau Ymlaen Llaw		118		190
Arian Parod		0	3,832	0
YMRWYMIADAU CYFREDOL I'W TYNNU				
Credydwyr	Nodyn 22	1,328		1,180
Benthyciadau i'w talu o fewn blwyddyn	Nodyn 16	0		500
Gorddrafft Banc	Nodyn 19	810		26
Derbyniadau Ymlaen Llaw		509	2,647	528
ASEDAU CYFREDOL NET			1,185	3,501
<u>CYFANSWM ASEDAU AR ÔL TYNNU'R YMRWYMIADAU CYFREDOL</u>			25,627	27,454
Ymrwymadau Pensiwn	Nodyn 24		169,094	173,142
Darpariaeth Ymrwymadau Pensiwn	Nodyn 17		580	1,955
Darpariaeth – Tanwariant 2005-06	Nodyn 17		0	441
Darpariaeth Arian wrth gefn	Nodyn 17		90	90
Darpariaeth Rheng i Rôl	Nodyn 17		44	100
Darpariaeth Cyfalaf	Nodyn 17		83	83
Darpariaeth Rheoli	Nodyn 17		141	40
Benthyciadau Hirdymor	Nodyn 16		8,513	8,013
Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth	Nodyn 18		313	132
<u>CYFANSWM ASEDAU AR ÔL TYNNU'R YMRWYMIADAU</u>			(153,231)	(156,542)
ARIANNWYD GAN:				
Cyfrif Ariannu Cyfalaf Wrth Gefn	Nodyn 18		875	1,150
Cyfrif Ailddatgan Asedau Sefydlog	Nodyn 18		14,509	14,971
Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiol	Nodyn 18		479	479

Cronfa Bensiwn		(169,094)	(173,142)
CYFANSWM CYLLID		(153,231)	(156,542)

DATGANIAD LLIF ARIAN

	<i>2006/07</i> <i>£'000</i>	<i>2005/06</i> <i>£'000</i>
<u>GWEITHGAREDDAU REFENIW</u>		
GWARIANT		
Arian a Dalwyd i ac ar Ran Gweithwyr	19,882	18,904
Pensiynau a Dalwyd	5,011	4,512
Costau Gweithredol Eraill	4,069	4,677
INCWM		
Cyfraniadau	-29,350	-27,952
Incwm Arall	351	-315
LLIF (MEWNOL) ALLANOL ARIAN NET Y GWEITHGAREDDAU REFENIW	-37	-174
<u>CYNNAL YR ARIANNU</u>		
GWARIANT		
Llog a Dalwyd	338	345
INCWM		
Llog a Dderbyniwyd	-187	-219
<u>GWEITHGAREDDAU CYFALAF A DARPARIAETHAU</u>		
GWARIANT		
Prynu Asedau Sefydlog	1,786	1,072
Taliadau Eraill o'r Darpariaethau	1,275	0
INCWM		
Derbyniadau Cyfalaf	0	-175
Grantiau Cyfalaf	-211	-34
LLIF (MEWNOL) ALLANOL ARIAN NET CYN ARIANNU	2,964	815
RHEOLI ADNODDAU HYLIFOL		
Cynnydd (gostyngiad) mewn adneuron byrdymor	-2,180	-80
<u>ARIANNU</u>		
GWARIANT		
Ad-dalu Benthyciadau	5,274	964
INCWM		
Benthyciadau Newydd	-5,274	-2,364
(CYNNYDD)/ GOSTYNGIAD MEWN ARIAN A'R HYN SYDD GYFWERTH AG ARIAN	784	-665

NODIADAU'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

1. **DOSRANNU COSTAU – COD YMARFER CYFRIFYDDU GWERTH GORAU**

Mae Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau CIPFA yn argymhell bod costau gwasanaeth yn cael eu dosrannu ar draws nifer o benawdau yn unol â'r math o weithgaredd ydyw. Yn 2006-07 adolygwyd sail y dosraniad a gwnaed newidiadau er mwyn adlewyrchu'r newid mewn patrymau gwaith rhwng gweithgareddau. O gymharu â ffigurau 2005-6 dengys ein bod yn symud tuag at fwy o weithgarwch 'Diogelwch Tân Cymunedol', ac mae hynny'n adlewyrchu'r newidiadau sy'n digwydd yn y Gwasanaeth.

2. **PRYDLESU**

Yr oedd y taliadau prydlesu yn weddill ar 31 Mawrth 2007 yn £1,900,866 (31 Mawrth 2006, £2,456,757), gyda thaliadau prydlesu o £805,313 (2005/06, £932,792) yn ystod y flwyddyn. Mae'r holl brydlesi gweithredu ar gyfer cerbydau ac offer. Gwnaed taliadau prydlesu o £3,746 yn ystod y flwyddyn; pris prynu gwreiddiol y cerbydau oedd £359,048. Mae'r brydles arian wedi cyrraedd y cyfnod rhentu eilaidd, a bydd yn para am oes ddefnyddiol y cerbydau.

YMRWYMIADAU PRYDLESU	£'000
2007/2008	660
2008/2009	380
2009/2010	258
2010/2011	214
2011/2012	214
2012/2013	85
2013/2014	75
2014/2015	14
2015/2016	1
CYFANSWM	1,901

3. **GWARIANT AR GYHOEDDUSRWYDD**

Dan Adran 5 Deddf Llywodraeth Leol 1986, mae'n angenrheidiol i'r Awdurdod ddatgelu'r gwariant ar gyhoeddusrwydd a hysbysebu a gyfeirir at y cyhoedd yn gyffredinol neu adrannau penodol o'r cyhoedd. Yn 2006-2007 yr oedd y gwariant hwn yn £85,676.

GWARIANT AR GYHOEDDUSRWYDD	2006/07 £'000	2005/06 £'000
Recriwtio	23	57
Hysbysebu Diogelwch Tân	63	37
CYFANSWM	86	94

4. **LWFANSAU A CHOSTAU AELODAU**

Yn ystod 2006-2007 talwyd £57,757 (£55,546 yn 2005-2006) i Aelodau ar ffurf Lwfansau Aelodau a chostau teithio.

5. **ENILLION Y SWYDDOGION**

Nifer y staff yr oedd eu taliadau, ac eithrio cyfraniadau pensiwn, yn £60,000 neu'n fwy mewn bandiau o £10,000:-

BAND TÂL	2006/07 NIFER STAFF	2005/06 NIFER STAFF
£90,000 - £99,999	1	0
£80,000 - £89,999	0	1
£70,000 - £79,999	1	0
£60,000 - £69,999	3	4

6. **TRAFODION A PHARTÏON CYSYLLTIEDIG**

Mae gan Wasanaeth Tân Gogledd Cymru nifer o gysylltiadau ag awdurdodau sy'n aelodau:

- Mae pob aelod o'r Gwasanaeth Tân hefyd yn aelod o un o'r awdurdodau sy'n aelodau
- Trysorydd y Gwasanaeth Tân yw Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Y Swyddog Monitro yw Prif Weithredwr Cyngor Sir Ddinbych

Yn ystod y flwyddyn bu trafodion gyda phartïon perthnasol fel y dangosir isod.

	£'000
CBS Conwy – Gwasanaethau Cyllid	72
Cyngor Sir Ddinbych - Swyddog Monitro a Gwasanaethau Cyfreithiol	21
Cyngor Sir y Fflint – Gwasanaeth Cynllun Pensiwn	17
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	22
Gwasanaethau Tân Eraill	4

Gofynnwyd i uwch swyddogion y Gwasanaeth Tân ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Ac eithrio lwfansau a threuliau aelodau ni nodwyd unrhyw drafodion eraill.

7. **FFIOEDD ARCHWILIO 2006/07**

Cyfanswm y ffi a dalwyd i Swyddfa Archwilio Cymru am wasanaethau archwilio allanol oedd £55,857 (2005/06, £47,153). Y ffioedd oedd yn daladwy am y gwasanaethau archwilio allanol a wnaed yn unol ag adran 16 Deddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004 oedd £32,478. Y ffioedd oedd yn daladwy am archwiliad statudol o dan adran 10 Deddf Llywodraeth leol 1999 oedd £23,379.

8. **CYFRANIADAU**

Yn 2006-2007 defnyddiwyd cyfraniadau oedd yn dod i gyfanswm o £29,349,655 i ariannu gwariant referniw gan yr Awdurdodau Lleol canlynol:-

AWDURDOD	2006/07 £'000	2005/06 £'000
Cyngor Sir Ynys Môn	2,989	2,850
Cyngor Gwynedd	5,139	4,896
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	4,865	4,621
Cyngor Sir Ddinbych	4,160	3,955
Cyngor Sir y Fflint	6,531	6,225
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	5,666	5,405

CYFANSWM TRETHI	29,350	27,952
------------------------	---------------	---------------

9. **SYMUDIAD AR Y BALANS DIWEDD BLWYDDYN**

Mae'r arian dros ben yn y Cyfrif Incwm a Gwariant yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr incwm a'r gwariant - faint yn fwy incwm sydd ar ôl. Yr addasiadau i'r balans diwedd blwyddyn yw'r symiau sydd naill ai heb eu cynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond sy'n ofynnol yn ôl statud i'w cynnwys neu wedi'u cynnwys, ond sy'n ofynnol yn ôl statud i'w heithrio wrth bennu'r Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn. Ar hyn o bryd mae'r Awdurdodau Tân yng Nghymru'n cael eu hatal rhag dal cronfeydd wrth gefn felly ni fydd gweddill na diffyg am y flwyddyn gan fod yn rhaid balansio'r incwm a dderbyniwyd â'r gwariant am y flwyddyn.

Mae'r tabl isod yn dangos yr eitemau cysoni i'r symudiad ar y balans diwedd blwyddyn.

	2006/07 £'000	2005/06 £'000
Symiau wedi'u cynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond sy'n ofynnol yn ôl statud i'w heithrio wrth bennu'r Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn		
Darpariaeth ar gyfer Addasiad Dibrisio	-834	-771
Addasiad Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth	30	11
Addasiad Taliadau Gohiriedig	0	-284
Addasiad Pensiwn yn sgil FRS17	-9,608	-7,978
	-10,412	-9,022
Symiau heb eu cynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond sy'n ofynnol yn ôl statud i'w heithrio wrth bennu'r Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn		
Darpariaeth Statudol ar gyfer Ad-dalu Dyled	175	160
Darpariaeth Wirfoddol ar gyfer Ad-dalu Dyled	354	210
	529	370
CYFANSWM	-9,883	-8,652

DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW (MRP) A DIBRISIO

Mae'n ofynnol yn ôl statud i'r Awdurdod neilltuo MRP ar gyfer ad-dalu dyledion, gall yr Awdurdod hefyd neilltuo darpariaeth wirfoddol (VRP) ar gyfer ad-dalu dyledion yn gynnar. Ar gyfer 2006-2007, swm yr MRP a'r VRP yw £528,467 a dangoswyd hyn fel addasiad ar y Symudiad yn y Balans Diwedd Blwyddyn gan ei fod yn dâl gwirioneddol ar yr Awdurdod. Yn unol â Chod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau codwyd tâl dibrisio ar benawdau Gwariant Gwasanaeth i'w ddefnyddio ar gyfer asedau sefydlog yr Awdurdod. Dangosir y tâl dibrisio fel addasiad i'r Balans Diwedd Blwyddyn gan mai'r tâl gwirioneddol a godwyd ar yr Awdurdod am ad-dalu dyledion yw'r MRP. Dangosir y cofnodion sy'n sail i gyfrifo'r trosglwyddiad o'r Cyfrif Ariannu Cyfalaf isod:-

	2006/07 £'000	2005/06 £'000
Tâl a Godwyd fel Dibrisio	834	770
Trosglwyddo o'r Cyfrif Ariannu Cyfalaf i'r Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn	-305	-400
DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW A	529	370

DARPARIAETH REFENIW WIRFODDOL**ADDASIAD GRANTIAU GOHIRIEDIG Y LLYWODRAETH**

Neilltuir y grantiau a dderbyniwyd tuag at brynu asedau sefydlog i benawdau Gwariant Gwasanaeth yn unol â'r tâl dibrisio ar gyfer yr ased. Gwneir addasiad i'r grant gohiriedig, sef £30,000 (2005-06 £11,000) ar y Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn a neilltuir y credyd i'r Cyfrif Ariannu Cyfalaf.

ADDASIAD TALIADAU GOHIRIEDIG

Mae taliadau gohiriedig yn cynrychioli gwariant sydd wedi'i gyfalafu'n briodol, ond nad yw'n gyfystyr ag asedau diriaethol sefydlog. Tynnir y tâl am ddileu dyledion o'r cyfrif referniw gyda chredyd digolledu i referniw o'r Cyfrif Ariannu Cyfalaf 2006-07.

	2006/07 £'000	2005/06 £'000
Balans ar 31 Mawrth 2006	0	0
Gwariant mewn blwyddyn	0	283
Cronfa Gyfalaf	0	0
Wedi'i dynnu ymaith i'r Refeniw	0	-283
Balans ar 31 Mawrth 2007	0	0

10. **PENSIYNAU**(i) **Gwasanaethau Llywodraeth Leol a Staff Rheoli**

Yn 2006-2007 talodd yr Awdurdod gyfraniad cyflogwr o £580,630 (2005-2006, £524,819) at y Cynllun Pensiwn sy'n cynrychioli 21.3% (2005-2006, 21.3%) o dâl pensiynadwy staff i Gronfa Bensiwn Clwyd, sy'n rhoi buddion penodol i aelodau o ran tâl a gwasanaeth. Pennir cyfradd y cyfraniad gan Actiwari'r Gronfa yn seiliedig ar brisiadau actiwaraid bob tair blynedd, adolygwyd yr olaf ar 31 Mawrth 2004. O dan Reoliadau Pensiynau presennol pennir cyfraddau cyfrannu i gwrdd â 100% o ymrwymadau cyffredinol y Gronfa. Yn ystod 2006-2007 talwyd buddion blynyddoedd ychwanegol a chostau ymddeoliad cynnar yn sgil diswyddiadau o £50,847 (2005-2006, £8,624) i staff sy'n cynrychioli 1.87% (2005-2006, 0.35%) o dâl pensiynadwy staff.

Mae mwy o wybodaeth am Gronfa Bensiwn Clwyd ar gael ar gais gan Drysorydd y Sir yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, CH7 6NA neu ar y wefan www.flintshire.gov.uk.

(ii) **Diffoddwyr Tân**

Mae cynllun pensiwn Diffoddwyr Tân yn gynllun nad yw'n cael ei ariannu gyda buddion penodol. Yn 2006-2007 roedd cost net pensiynau a buddion eraill yn £3.72m (2005-2006, £3.5m).

(iii) **Symudiadau ar y Gronfa Bensiwn**

Yn unol ag FRS17 neilltuir cost bresennol gwasanaeth pensiynadwy i wariant gros yn y Cyfrif Incwm a Gwariant. Tynnir taliadau gwirioneddol y cynllun pensiwn ar ran staff sy'n gweithio ar hyn o bryd o'r Cyfrif Incwm a Gwariant, yna gwneir addasiad o dan y llinell rhag bod unrhyw effaith ar wariant cyffredinol yr Awdurdod. Gwnaed prisiadau actiwaraid ar gynllun y Diffoddwyr Tân gan Adran Actiwari'r Llywodraeth, ac ar gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan Mercers.

Mae'r tabl isod yn dadansoddi'r dyraniadau o'r gronfa Bensiwn i'r Symudiad ar y Balans Diwedd Blwyddyn yn 2006-2007 ar gyfer y ddau gynllun.

SYMUDIADAU	2006/07 £'000	2005/06 £'000
Cyfraniadau staff		
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	618	539
- Pensiynau a Dalwyd i Ddiffoddwyr	4,927	4,455
Tân	-1,277	-979
– Cyfraniadau Diffoddwyr Tân i'w tynnu		
Cost Bresennol y Gwasanaeth	-4,920	-3,650
– Diffoddwyr Tân	-522	-408
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
Cost Cyn Wasanaeth	0	-350
– Diffoddwyr Tân	-82	225
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
Cost Llog	-8,180	-7,600
– Diffoddwyr Tân	-611	-561
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
Adenillion a Ddisgwylir ar Asedau Pensiwn	439	351
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
DYRANIADAU O'R GRONFA BENSIWN I'R BALANS DIWEDD BLWYDDYN	-9,608	-7,978

Mae mwy o wybodaeth am bensiynau yn Nodyn 18 a Nodyn 24.

11. **ASEDAU SEFYDLOG**

Amlinellir gwerth asedau yn Nodyn 2 a Nodyn 3 o Bolisiâu Cyfrifyddu. Dangosir manylion gwerth yr asedau ar 31 Mawrth 2007 isod, ynghyd â manylion y symudiad yn ystod y flwyddyn:-

	<i>Tir ac Adeiladau</i>	<i>Cerbydau ac Offer</i>	<i>Strwythurau Mewnol</i>	<i>Asedau Anweithredol</i>	<i>Asedau Anniriaethol Sefydlog</i>	<i>Cyfanswm</i>
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Gros Llyfr ar y 1 Ebrill 2006	20,381	7,852	253	35	65	28,586
Ail-werthuso ac Ailddatgan	0	0	0	0	0	0
GWERTH AR 1 EBRILL 2006	20,381	7,852	253	35	65	28,586
Atodiadau	695	787	7	297	0	1,786
Gwariant wedi ei Gomisiynu	35	0	0	-35	0	0
Gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Wedi ei dynnu ymaith i'r Cyfrif Ailddatgan Asedau Sefydlog	-462	0	0	0	0	-462
GWERTH GROS LLYFR AR 31 MAWRTH 2007	20,649	8,639	260	297	65	29,910
Cynnydd yn y Dibrisio ar 1 Ebrill 2006	-616	-3,806	-205	0	-10	-4,637
Dibrisio am y Flwyddyn Gwarediadau	-308	-509	-8	0	-9	-834
	0	0	0	0	0	0
Cynnydd yn y Dibrisio/Golled ar 31 Mawrth 2007	-924	-4,315	-213	0	-19	-5,471
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2007	19,725	4,324	47	297	46	24,439
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2006	19,765	4,046	48	35	56	23,951

13. **GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU**

Manylir ar y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn a'i effaith ar y Gofyniad Ariannu Cyfalaf isod:-

	2006/2007 £'000	2005/2006 £'000
Gofyniad Ariannu Cyfalaf yn Agor	7,694	6,948
Buddsoddiad Cyfalaf mewn Blwyddyn		
• Asedau Anniriaethol	0	0
• Asedau Sefydlog	1,786	1,150
Ffynonellau Cyllid		
• Grantiau a Chyfraniadau	-211	-34
• Referniw a Darpariaethau eraill	-529	-370
Gofyniad Ariannu Cyfalaf yn Cau	8,740	7,694
Newid mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	1,046	746
Eglurhad am y newid:		
Cynnydd yn yr angen sylfaenol i fenthycy (gyda chymorth)	845	746
Cynnydd yn yr angen sylfaenol i fenthycy (heb gymorth)	201	0

14. **YMRWYMIADAU CYFALAF 2007-2008 Ymlaen**

Yr ymrwymadau cyfalaf sylweddol a ddechreuwyd ar 31 Mawrth 2007 oedd £2.373m. Manylir arnynt yn y tabl isod.

Cynllun	Cost yn y dyfodol yn y contractau £'000
Amrywiol Eiddo	518
Tendrau Dŵr, Cerbydau ac Offer	1,855
CYFANSWM	2,373

15. **GWYBODAETH AM YR ASEDAU A FEDDIANNIR**

Yr asedau sefydlog a feddiannir gan yr Awdurdod gan gynnwys y canlynol:-

	Nifer ar 31 Mawrth 2007	Nifer ar 31 Mawrth 2006
<u>TIR AC ADEILADAU</u>		
Gorsafoedd Tân	44	44
Pencadlys y Frigâd	0	0
Pencadlysoedd Rhanbarthol	2	2
Stafelloedd Rheoli	1	1
Sefydliadau Hyfforddi	4	4
Gweithdai Cerbydau	1	1
Storfeydd	1	1
<u>CERBYDAU AC OFFER</u>		
Cerbydau Gwaith	40	40
Cerbydau Cynorthwyol	50	24

16. **BENTHYCA ALLANOL**

Mae'r benthyciadau sydd i'w talu wedi eu cymryd drwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb). Mae'r tabl canlynol yn dadansoddi'r modd y bydd y benthyciadau'n aeddfedu.

Ffynhonnell y Benthyciad	Cyfradd Llog yn Daladwy 2005/06 %	Cyfanswm yn Weddill ar 31 Mawrth 2006		Cyfanswm yn Weddill ar 31 Mawrth 2005	
		£'000		£'000	
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	3.85 – 5.0		8,513		8,513
<u>DADANSODDIAD O AEDDFEDRWYDD Y BENTHYCIADAU</u>			0		500
O fewn1 flwyddyn					
Rhwng 1 a 2 flynedd		0		1,000	
Rhwng 2 a 5 mlynedd		414		1,579	
Rhwng 5 a 10 mlynedd		500		1,012	
Dros 10 mlynedd		7,599		4,422	
			8,513		8,013
CYFANSWM			8,513		8,513

17. **SYMUDIAD AR DDARPARIAETHAU**

Ar 31 Mawrth 2007 roedd gan yr Awdurdod nifer o ddarpariaethau. Mae'r darpariaethau a'r symudiad ar y darpariaethau fel a ganlyn.

Darpariaeth Bensiwn

Sefydlwyd y Ddarpariaeth ar gyfer Ymrwymadau Pensiwn i liniaru effaith yr ymrwymadau, sy'n codi o gyn wasanaeth, er mwyn gwneud taliadau pensiwn yn y dyfodol. Oherwydd newidiadau i drefniadau ariannu cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân, ni fydd angen darpariaeth mor fawr ar yr Awdurdod yn y blynyddoedd nesaf. Oherwydd y newidiadau pensiwn, cymeradwyodd Aelodau'r canlynol i'w ariannu o'r Ddarpariaeth Bensiwn; £162,200 i ariannu'r gyllideb ar gyfer 2006-2007; £127,000 tuag at y prosiect Stafell Reoli'r tri gwasanaeth; £85,321 tuag at orwariant yn 2006-07; a £1,000,000 i'w dalu'n ôl i'r awdurdodau sy'n aelodau. Y balans ar y ddarpariaeth ar 31 Mawrth 2007 yw £580,045.

Darpariaeth Gyfalaf

Mae'r balans o £82,490 ar y Ddarpariaeth Gyfalaf wedi'i neilltuo i fynd yn erbyn costau'r wisg ffurfiol PPE (Offer Diogelu Personol) arfaethedig. Ni fu unrhyw symudiad ar y ddarpariaeth yn 2006/07 gan na fydd y rhaglen yn cychwyn tan 2008/09.

Darpariaeth Rheoli

Er mwyn cynnwys costau'r prosiect i adleoli'r tri gwasanaeth brys ac i gynorthwyo gyda chostau adleoli neilltuwyd swm o £100,000 o danwariant 2004-2005. Yn 2005-2006 a 2006-2007 defnyddiwyd £85,707 o'r ddarpariaeth. Cytunodd Aelodau i drosglwyddo'r stafell reoli o'r Rhyl i Lanelwy (Panel Gweithredol, 24 Ionawr 2007) bydd y trosglwyddo'n digwydd yn gynnar yn 2008/2009 pan ragwelir y defnyddir y balans ar y ddarpariaeth, £141,293.

Darpariaeth Dyled Ddrwg

Mae'r Awdurdod yn cynnal Darpariaeth Dyled Ddrwg sy'n ddigonol ar gyfer dyledion y bydd o bosibl yn ofynnol iddynt gael eu dileu. O ganlyniad i ddadansoddiad o ddyledwyr diwedd y flwyddyn penderfynwyd cynyddu'r ddarpariaeth i £8,000.

Darpariaethau Eraill

Defnyddiwyd y darpariaethau canlynol o fewn y flwyddyn:-

- £35,000 – Darpariaeth Ystadau
- £70,000 – Darpariaeth Diswyddo
- £40,534 – Darpariaeth System AD
- £250,000 – Darpariaeth y Gyllideb
- £44,984 – Darpariaeth Archwilio (defnyddiwyd £36,161 i ariannu gorwariant)

Darpariaeth Rheng i Rôl

Yn 2005-06 neilltuwyd £100,000 ar gyfer ôl dâl costau Rheng i Rôl. Yn 2006-07 defnyddiwyd £55,704 o'r ddarpariaeth, defnyddir gweddill y balans yn 2007-08.

Darpariaeth Cyflog Cyfartal

Yn 2005-06 neilltuwyd £90,000 i fynd yn erbyn y canlyniadau ariannol yn sgil yr hawl gan ddiffoddwyr tân wrth gefn i'r un amodau gwasanaeth â diffoddwyr tân llawn amser. Yn 2006-07 ni ddefnyddiwyd y ddarpariaeth ond rhagwelir y bydd rhywfaint o wariant yn 2007-08.

Nid yw rhai o'r darpariaethau gan yr Awdurdod (Rheng i Rôl, Tâl Cyfartal a Rheoli) yn cydymffurfio'n union â gofynion Safon Adroddiad Ariannol 12 a datganiad Ymarfer a Argymhellir CIPFA o ddiffiniad 'darpariaeth'. Nid yw'r Gorchymyn Cyfuno ar gyfer Awdurdodau Tân yng Nghymru'n caniatáu'n union i Awdurdod Tân Cyfunol gadw cronfeydd, sef y dosbarthiad priodol ar gyfer darpariaethau uchod. Mae'r Awdurdod Tân wedi mabwysiadu dull pragmatig ac wedi'u categorio fel darpariaethau sydd wedi'u harfer a'u gweithredu gan yr Awdurdod ers 1996. Mae'r awdurdodau sy'n aelodau'n ymwybodol o'r cytundeb ac yn fodlon ag ef.

18. **MANYLION Y SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD**

	<i>CRONFEYDD REFENIW</i>	<i>CRONFEYDD CYFALAF</i>				
	<i>Cronfa Bensiwn £'000</i>	<i>Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth £'000</i>	<i>Cyfrif Ariannu Cyfalaf £'000</i>	<i>Cyfrif Ailddatgan Asedau Sefydlog £'000</i>	<i>Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiol £'000</i>	<i>Cyfanswm £'000</i>
Balans ar 1 Ebrill 2006	-173,142	132	1,150	14,971	479	16,600
Addasiad am Ddyfarnu Tâl ar gyfer Anafiadau Net (Diffyg)/Gwarged ar gyfer y Flwyddyn – Dyraniadau o'r Refeniw	1,430	0	0	0	0	0
	-9,608	-30	-305	0	0	-305
Ariannu Asedau Sefydlog	0	211	30	0	0	30
Ailbrisió Asedau	0	0	0	0	0	0
Gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Gwariant Cyfalaf 2006- 2007 - Dim Gwerth Ychwanegol	0	0	0	-462	0	-462
Taliadau Gohiriedig a Ddilëwyd	0	0	0	0	0	0
Enillion Actiwaraid	12,226	0	0	0	0	0
BALANS AR 31 MAWRTH 2007	-169,094	313	875	14,509	479	15,863

Cronfa Bensiwn

Gellir dosbarthu'r enillion a'r colledion actiwaraidd sydd wedi eu nodi fel symudiadau yn y Gronfa Bensiwn yn 2006-07 i'r categorïau canlynol.

CATEGORI	2006/07		2005/06		2004/05		2003/04		2002/03	
	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %
Gwahaniaeth rhwng yr adenilliad disgwylidig a'r adenilliad gwirioneddol ar Asedau	50	0.6	1,026	14.70	156	3.02	540	13.03	(1,042)	-34.84
Gwahaniaeth rhwng rhagdybiaethau actiwaraidd ynglŷn ag ymrwymadau a'r hyn a ddigwyddodd mewn gwirionedd	1,350	0.8	3,950	(2.19)	709	(0.47)	1,860	(1.68)	(830)	0.89
Newidiadau yn y rhagdybiaethau demograffig ac ariannol sy'n cael eu defnyddio er mwyn amcangyfrif ymrwymadau	10,826	6.4	(24,528)	13.62	(34,468)	22.86	(13,850)	12.54	0	0
Cyfansymiau	12,226		(19,552)		(33,603)		(11,450)		(1,872)	

Cyfrif Ailddatgan Asedau Sefydlog

Mae'r cyfrif hwn yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng cost hanesyddol yr asedau sefydlog a'u gwerth ar ôl ailbriso yn y Gofrestr Asedau. Caiff y Gronfa ei nodi yn ôl gwerth net yr asedau wrth iddynt gael eu gwaredu a'u debydu neu eu credydu gyda'r diffygion neu'r gorwerthoedd sy'n codi mewn ailbrisiadau yn y dyfodol.

Cyfrif Ariannu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Ariannu Cyfalaf (CFA) yn cynnwys nifer o gofnodion yn ymwneud â chyfrifyddu cyfalaf. Mae'r rhan yn cynnwys gormod o ddibrisio dros ddarpariaethau referniw am ad-daliadau dyledion posib a rhan o'r arian ar gyfer rhaglen gyfalaf 2006-2007.

Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth

Mae'r balans ar y cyfrif hwn yn cynrychioli gwerth y grantiau cyfalaf a ddefnyddiwyd i ariannu'r dasg o gaffael neu wella asedau sefydlog ar y gofrestr asedau, sy'n agored i ddibrisio. Bydd y balans ar y cyfrif hwn yn cael ei drosglwyddo i referniw yn unol â dibrisio.

	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2006	132
Grantiau a Chyfraniadau a Ddefnyddiwyd yn ystod 2006/07	211
Tynnwyd ymaith i Symudiad ar Balans Diwedd Blwyddyn	-30
Balans ar 31 Mawrth 2007	313

19. **GORDDRAFFT**

Yr oedd yr arian mewn llaw'n cynrychioli'r arian a ddangoswyd yn y Fantolen, ynghyd â thrafodion heb eu heffeithio oddi fewn i'r balans banc a gliriwyd ar 31 Mawrth 2007. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r sefyllfa:-

	31 Mawrth 2007 £'000	31 Mawrth 2006 £'000
Arian fesul Mantolen	-810	-26
Trafodion Banc heb eu clirio	948	70
Arian Symudol	0	-2
CYFANSWM	138	42

20. **STOC**

Dangosir dadansoddiad o'r stociau ar 31 Mawrth 2006 a 31 Mawrth 2007 isod:-

STOC	31 Mawrth 2007 £'000	31 Mawrth 2006 £'000
Prif Storfa (Pencadlys)	342	350
Stoc Trafnidiaeth	12	12
CYFANSWM	354	362

21. **DYLEDWYR**

	31 Mawrth 2007 £'000	31 Mawrth 2006 £'000
Adrannau'r Llywodraeth ac Asiantaethau Eraill	607	342
Awdurdodau Lleol Eraill	42	67
Dyledwyr Amrywiol	215	90
DYLEDWYR GROS	864	499
Darpariaeth Dyled Ddrwg	-14	-6
DYLEDWYR NET	850	493

22. **CREDYDWYR**

	31 Mawrth 2007 £'000	31 Mawrth 2006 £'000
Adrannau'r Llywodraeth ac Asiantaethau	143	106
Awdurdodau Lleol Eraill	120	112
Dyledwyr Amrywiol	1,065	962
CYFANSWM	1,328	1,180

23. **BUDDSODDIADAU**

Mae'r buddsoddiadau isod yn fuddsoddiadau penodol o dan God Ymarfer Rheoli'r Trysorlys sy'n cael ei gefnogi gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 ac sy'n cynnwys y sefydliadau canlynol:-

<i>Sefydliadau</i>	31 Mawrth 2007 £'000	31 Mawrth 2006 £'000
Tymor byr		
Banc yr Alban	250	2,490
Anglo Irish	2,260	2,200
Cyfanswm	2,510	4,690

24. **ASESU YMRWYMIADAU PENSIWN AR GYFER DATGELIADAU FRS17**

Yn unol â gofynion y Safon Adroddiad Ariannol Rhif 17 – Budd-daliadau Ymddeoliad (FRS 17) mae'n rhaid i'r Awdurdod Tân ddatgelu peth gwybodaeth ynghylch asedau, ymrwymadau, incwm a gwariant yn ymwneud â chynlluniau pensiwn ar gyfer ei staff. Fel yr esbonnir yn Nodyn 10 mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ar gyfer diffoddwyr tân llawn amser nad yw'n cael ei ariannu, a Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar gyfer staff eraill a chaiff hwnnw ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i rai staff penodol sydd wedi ymddeol, y tu allan i'r cynlluniau hyn.

Dyma oedd asedau ac ymrwymadau'r Awdurdod ar 31 Mawrth 31 2007 a 31 Mawrth 2006:

	31 Mawrth	
	2007 £'000	2006 £'000
Amcangyfrif o Ymrwymadau yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	164,390	167,820
Cyfran o'r ymrwymadau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	12,614	12,300
Cyfanswm yr ymrwymadau	177,004	180,120
Cyfran o'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	7,910	6,978
Diffyg Net yn y Pensiynau	169,094	173,142

Mae'r ymrwymadau wedi cael eu priso ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned amcanol sy'n asesu ymrwymadau'r gronfa yn y dyfodol wedi eu gostwng i'w gwerth presennol. Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei brisio gan Adran Actiwarï'r Llywodraeth ac mae ymrwymadau Cronfa'r Cyngor Sir wedi ei brisio gan Mercer, cwmni annibynnol o actiwarïaid. Y prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau yw:

	Cynllun y Diff. Tân		Cronfa Bensiwn Clwyd	
	2007 %	2006 %	2007 %	2006 %
Cyfradd chwyddiant	3.4	3.2	3.1	2.9
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4.9	4.7	4.4	4.2
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	3.4	3.2	3.1	2.9
Cyfradd gostwng ymrwymadau'r cynllun	5.4	4.9	5.4	4.9

Mae'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd wedi eu priso ar sail gwerth teg, yn bennaf gwerth y farchnad ar gyfer buddsoddiadau, ac yn cynnwys:

	31 Mawrth	31 Mawrth	Adenillion Disgwylied ig ar yr Ased
	%	£'000	%
2007			
Buddsoddiadau ecwiti	63.4	5,015	7.5
Bondiau	12.4	981	5.4
Asedau eraill	24.2	1,914	6.4
Cyfanswm		7,910	
2006			
Buddsoddiadau ecwiti	66.0	4,605	7.0
Bondiau	10.1	705	4.6
Asedau eraill	23.9	1,668	5.8
Cyfanswm		6,978	

Gellir dadansoddi'r symudiadau yn y diffyg net yn y pensiynau fel a ganlyn:

	£'000	£'000
Diffyg net ar ddechrau'r flwyddyn		-173,142
Costau Cyfredol y Gwasanaeth	-5,442	
Cost Cyn Wasanaeth	-82	
Cyfraniadau	618	
Pensiynau a Dalwyd	4,927	
Cyfraniad Diffoddwyr Tân	-1,277	
Darpariaeth ar gyfer Anafiadau i'w thynnu	1,430	174
Incwm Cyllid		
Adenillion ar Asedau	439	
Llog ar Ymrwymadau Pensiwn	-8,791	-8,352
Enillion/(Colledion) Actiwaraid		12,226
Diffyg Net yn y Pensiwn ar ddiwedd y flwyddyn		-169,094

Gellir dadansoddi'r enillion/colledion actiwaraid ymhellach fel a ganlyn:

	£'000
Gwir enillion a ddisgwyliar ar Asedau Cronfa Bensiwn	10,826
Enillion ar yr Asedau Pensiwn	1,400

	12,226
	-----

25. **LLIF ARIAN – CYSONI Â'R CYFRIF INCWM A GWARIANT**

	<i>2006/07 £'000</i>	<i>2005/06 £'000</i>
Llif Mewnol Arian Net y Gweithgareddau Refeniw	-37	-173
<u>SYMUDIADAU DI-ARIAN I'R CYFRIF INCWM A GWARIANT</u>		
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn Stoc	8	-64
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn Dyledwyr	-357	63
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn Taliadau ymlaen llaw	71	-83
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn Credydwyr	148	-149
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn Derbyniadau ymlaen llaw	-19	262
Tâl Dibrisio	834	771
Grantiau Gohiriedig y Llywodraeth	-30	-11
Taliadau Gohiriedig	0	284
Addasiad Pensiwn FRS17	9,608	7,978
<u>EITEMAU WEDI EU NODI YN UNIGOL AR Y DATGANIAD LLIF ARIAN</u>		
Llog a Dalwyd	339	345
Llog a Dderbyniwyd	-187	-219
Cyfraniad i/(o) Ddarpariaethau Amrywiol	-503	-352
Cyfraniad i/(o) Ddarpariaeth Ddyled Drwg	8	0
DIFFYG (GWARGED) I'R CYFRIF INCWM A GWARIANT	9,883	8,652

26. **CYSONI SYMUDIAD ARIAN A'R HYN SYDD GYFWERTH Â'R ARIAN**

	<i>31 Mawrth 2007 £'000</i>	<i>31 Mawrth 2006 £'000</i>
Arian yn y banc	810	26
Arian Symudol	-2	-2
Arian mewn Cyfrifon Imprest	4	4
CYFANSWM	812	28
CYNNYDD MEWN ARIAN A'R HYN SYDD GYFWERTH	784	

